

На думку окремих фахівців з космічного права, якщо більшість держав, які "створюють" космічне сміття, вже сьогодні готові діяти відповідно до положень Конвенції про відповідальність, то основним завданням щодо вирішення проблеми є підвищення ефективності застосування цієї Конвенції. Для цього необхідно, в свою чергу, вирішити такі три проблеми: визначення терміну "космічний об'єкт"; вирішення проблеми не ідентифікованих космічних уламків; уточнення терміну "шкода".

Вчені розробили серію лазерних двигунів, які можуть бути задіяні в проблемі із космічним сміттям. Корабель, оснащений лазерним прискорювачем, буде стріляти малопотужними пучками на інший корабель або сміття, притягаючи або відштовхуючи його. Штовхання об'єкта є порівняно простою справою, але більш складні проекти з його буксирування вимагають складної системи дзеркал.

Проект пристрою під назвою GOLD представляє з себе повітряну кулю розміром з футбольне поле, оболонка якої зроблена з найтоншого, але міцного матеріалу, подібну сонячному вітрилу. Вона прикріплюється до об'єкта, який необхідно вивести з орбіти, і за рахунок зростаючого тертя починає знижувати його швидкість, що згодом призводить до входження об'єкта в щільні шари атмосфери і згорянню там. Такий метод очищення навколишнього космічного простору Землі може застосовуватися лише на низьких навколоземних орбітах аж до висот 2000 км, проте, саме ця область і є найбільш забрудненою.

Якщо космічні польоти будуть проходити так, як і раніше, то в майбутньому забруднення космічного простору прискориться через зіткнення, пов'язане із збільшенням маси на орбіті.

Оскільки за допомогою існуючих технологій важко вирішити завдання поліпшення стану космічного середовища, розумним кроком по збереженню космічного простору для майбутніх поколінь в даний час є вжиття заходів щодо зменшення забрудненості.

Заходи щодо попередження утворення космічного сміття можна поділити на дві широкі категорії: заходи, які зменшують утворення потенційно шкідливого космічного сміття в короткостроковому плані, і заходи, які обмежують утворення такого сміття в довгостроковому плані. Заходи першої категорії сполучені з зменшенням утворення космічного сміття в результаті польотів і уникненням руйнувань на орбіті. Заходи другої категорії стосуються процедур після завершення програм польотів, які дозволяють відводити відпрацьовані космічні апарати та

орбітальні ступені ракет-носіїв з районів, щільно завантажених функціонуючими космічними апаратами.

Державам-членам і міжнародним організаціям слід добровільно прийняти через національні механізми або через свої застосовні механізми заходи щодо забезпечення здійснення в максимально можливій мірі даних керівних принципів шляхом використання практики і процедур попередження утворення космічного сміття.

Ці керівні принципи є застосовними при плануванні польотів і функціонуванні знову спроектованих космічних апаратів і орбітальних ступенів, а також, якщо це можливо, при функціонуванні існуючих апаратів і ступенів. Ці принципи не є юридично обов'язковими згідно з міжнародним правом.

Крім того, визнається, що виключення з здійснення окремих керівних принципів або їх елементів можуть бути обґрунтовані, наприклад, відповідно до положень договорів і принципів Організації Об'єднаних Націй, що стосуються космічного простору [1, с. 100].

Література

1. Беглий О.В. Космічне право: конспект лекцій / О.В. Беглий. – К.: НАУ, 2004. – С. 192.

УДК 347.211:629.78(043.2)

Мельник А.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н.В., к.ю.н.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, СТВОРЕНОЇ В ПРОЦЕСІ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проблема захисту прав інтелектуальної власності в космонавтиці привернули до себе підвищену увагу світового співтовариства у зв'язку з досить складними проблемами, що постали перед міжнародним та внутрішньодержавним правом в процесі передачі космічних технологій. Додаткової уваги ця проблема набуває десятиліттям пізніше, після прийняття рішення держав-учасниць наймасштабнішого з проектів в історії людства зі створення МКС щодо активізації співпраці в цій га-

лузі, а також реальної оцінки можливостей початку побудови МКС і перспектив комерційного використання МКС вже найближчим часом. Усе це спонукає до необхідності забезпечувати охорону прав і законних інтересів суб'єктів права інтелектуальної власності на всьому циклі існування майнових прав – від створення до реалізації [2, с. 25].

Так виявилось, що після укладання Міжурядової угоди про співробітництво в створенні МКС і підписання перших трьох з п'яти між агентських меморандумів щодо створення МКС, проблеми захисту інтелектуальної власності відіграють важливу роль щодо встановлення юрисдикції та контролю над елементами станції, а також визначення прав власності на винаходи та відкриття, які здійснюватимуться на борту постійно діючої лабораторії в космосі. З самого початку партнери проекту задекларували принцип запобігання посяганням на права кожного з учасників та пов'язаних з ними осіб (контрагентів за договорами, споживачів послуг, наданим з допомогою діяльності станції тощо).

У свою чергу з метою мінімізації потенційних ризиків таких посягань та захисту конфіденційної інформації сторони проекту домовились про створення спеціальної процедури маркування об'єктів, створених в ході експлуатації станції. Така система ідентифікації результатів роботи також відрізняється своєю гнучкістю: учасники залишаються за собою право з мотивів безпеки змінювати окремі елементи захисту даних та способи доступу до них. Також важливим залишається питання захисту прав інтелектуальної власності третіх осіб – суб'єктів, що безпосередньо не беруть участі в проєкті, але результати їх роботи використовуються на МКС. Так, у випадку виникнення спірних правовідносин щодо відшкодування шкоди, завданої порушенням прав інтелектуальної власності, тягар доведення вини лежить на обвинуваченій стороні, а спір розглядатиметься згідно з правом тієї країни, на модулі якої сталося порушення.

Отже, хоч і питання захисту прав інтелектуальної власності створеної в процесі космічної діяльності не має чіткої нормативно – правової регламентації, проте законодавство нашої країни все ж передбачається у Законі України "Про космічну діяльність" що цей закон та інші нормативно – правові акти регламентують діяльність у космічній галузі та її безпеку, а також дотримання вимог щодо охорони прав інтелектуальної власності, державної, військової та комерційної таємниці [1, с. 8].

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15.11.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №502/96. – Ст. 8.
2. Боричевський В.М. Особливості охорони об'єктів інтелектуальної власності, створених на міжнародній космічній станції / В.М. Боричевський // Юридичний вісник. – 2008. – № 4 (9). – С. 25.

УДК 34(4:336.71(043.2))

Мороховець Н.О.,

студентка,

Грабоцук Я.Е.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Боярська З.І., к.і.н., доцент

СТАНОВЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЄДИНОГО БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ (SINGLE SUPERVISORY MECHANISM)

США і Європі буде потрібно ще принаймні п'ять років для того, щоб компенсувати втрату робочих місць, пов'язану з великою рецесією 2008-2009 років – зазначається у опублікованій доповіді ООН, згідно якій темпи зростання світової економіки помітно сповільнилися в 2012 році і, як очікується, залишатимуться млявими в найближчі два роки, що буде недостатньо для відновлення робочих місць і подолання кризи в сфері зайнятості, з якою ще стикаються багато країн. Економічні проблеми домінували весь 2012 рік, включно нещодавній саміт Європейської Ради. Після тривалих дискусій, 27 країн-членів ЄС дійшли згоди щодо створення єдиного механізму банківського нагляду за великими банками в країнах єврозони та інших країнах, які приєднуються до цього механізму [2].

Дванадцятого вересня 2012 року комісія ЄС представила свої пропозиції щодо створення єдиного механізму нагляду за банками, заснованого на трьох ключових принципах: єдиний нагляд, надійність, широке втілення. Спільний банківський нагляд потрібний для зміцнення впевненості між країнами. В центрі нового механізму банківського нагляду стоятиме ЄЦБ. Список завдань, які буде покладено на ЄЦБ, забезпечить суворий і якісний нагляд за банками, сприяючи тим самим підтримці